

La cultura també produeix desigualtat

Published by [Interacció](#) [1] on 30/06/2023 - 15:00 | Last modification: 18/09/2026 - 10:20

La cultura acostuma a justificar-se pels beneficis que aporta a les persones i a la societat. Orian Brook, Dave O'Brien i Mark Taylor desplacen aquesta mirada cap a una pregunta menys habitual: qui pot crear cultura, treballar-hi i veure-hi reconeguda la seva experiència? A partir de dades estadístiques i testimonis de professionals britànics, *Culture Is Bad for You* mostra que les desigualtats de classe, gènere i origen ètnic no són només una realitat exterior que el sector cultural reflecteix. També es produeixen i es legitimen dins les seves formes de treball, selecció i reconeixement.

La cultura és bona per a nosaltres. Millora el benestar, afavoreix l'educació, reforça la cohesió social i contribueix al desenvolupament econòmic. Aquesta afirmació ha orientat bona part dels discursos de legitimació de les polítiques culturals britàniques. *Culture Is Bad for You* no nega aquests efectes. Examina les desigualtats que queden ocultes quan el valor de la cultura es presenta com una evidència universal.

El títol és deliberadament provocador. La cultura no és perjudicial en si mateixa. Pot esdevenir-ho a través de les condicions que regulen qui la produeix, qui hi treballa, qui la consumeix i qui és reconegut com a legítim dins del sector. El llibre interroga així la distància entre la promesa igualitària de la cultura i l'estructura social de les indústries culturals i creatives.

La cultura no es limita a reflectir les desigualtats de la societat: les seves institucions, mercats laborals i criteris de valor també poden contribuir a reproduir-les.

Brook, O'Brien i Taylor combinen dades quantitatives representatives de la població britànica amb enquestes, estudis longitudinals i entrevistes a professionals culturals. Més de dues-centes persones van participar en la recerca i seixanta-sis testimonis apareixen de manera directa al llibre. Aquesta combinació permet observar tant la distribució social de les oportunitats com la manera en què les desigualtats són viscudes, explicades i normalitzades. La recerca es presenta, així, com una resposta empírica al relat celebratori que durant dècades ha descrit les indústries creatives com un espai obert, flexible i meritocràtic. La [ressenya](#) [2] de Maggie Cronin destaca precisament aquesta capacitat d'articular dades estadístiques i experiències laborals.

La primera constatació és que ni la producció ni el consum cultural distribueixen les oportunitats de manera equitativa. Les persones procedents de les classes treballadores estan infrarepresentades en les ocupacions culturals, mentre que les persones amb estudis superiors i orígens socials benestants tenen una presència desproporcionada. Una desigualtat semblant apareix entre els públics de moltes pràctiques artístiques legitimades institucionalment. La cultura que rep més reconeixement públic és produïda i consumida, en bona part, pels mateixos grups socials.

El llibre relaciona aquestes dues dimensions. Les pràctiques culturals adquirides durant la infància influeixen en la possibilitat d'imaginar una carrera professional en el sector. L'accés familiar a llibres, música, teatre, museus o activitats artístiques proporciona coneixements, seguretat i formes de comportament que posteriorment són valorades com a signes de talent o vocació. Allò que sembla una elecció individual sovint descansa sobre recursos distribuïts de manera desigual.

Aquesta relació també qüestiona les jerarquies amb què es defineix el consum cultural. Les enquestes institucionals tendeixen a reconèixer com a participació l'assistència a determinats equipaments i a relegar altres pràctiques al terreny de l'entreteniment o el lleure. Videojocs, cultura popular i consums domèstics poden quedar en una posició subordinada davant l'òpera, el teatre o les exposicions. Les eines destinades a mesurar la participació també intervenen en la construcció de les jerarquies culturals que pretenen descriure.

Les desigualtats es consoliden després en l'organització del treball. Les pràctiques no remunerades, els projectes intermitents, els salaris baixos i les xarxes informals de contractació afavoreixen les persones que disposen de suport familiar, estalvis, habitatge o contactes professionals. Per als joves de classe mitjana, treballar sense cobrar pot funcionar com una inversió que obre portes. Per a qui no té aquests recursos, representa una explotació sense garanties de continuïtat. La precarietat no afecta tothom de la mateixa manera.

El discurs de la passió contribueix a sostenir aquest sistema. La possibilitat de desenvolupar una feina creativa, autònoma i personalment significativa justifica sovint l'acceptació de salaris baixos, jornades extenses o períodes sense remuneració. La vocació converteix les dificultats materials en proves de compromís individual. Les persones que no poden assumir-les apareixen com si no tinguessin prou determinació, encara que la diferència real sigui la disponibilitat de recursos econòmics i socials.

Els autors també desmunten la idea que hi va haver una edat d'or en què les carreres culturals eren més obertes a les classes treballadores. Els canvis en la composició del mercat laboral poden haver reduït la mobilitat absoluta sense que la mobilitat relativa hagi millorat. La nostàlgia d'un sector anteriorment meritocràtic oculta que les barreres de classe tenen una història més llarga. El problema no consisteix només a recuperar oportunitats perdudes, sinó a transformar unes estructures que mai no van ser igualitàries.

La desigualtat de classe s'entrecrua amb el gènere i l'origen ètnic. Les dones es troben amb barreres específiques per accedir als llocs de direcció, especialment quan tenen responsabilitats de cura. Les dones racialitzades afronten formes acumulatives d'exclusió i sovint han de demostrar reiteradament la seva pertinença al sector. En sentit contrari, els homes blancs de classe mitjana tendeixen a descriure les seves trajectòries mitjançant el talent, la sort o les decisions personals. Aquesta modèstia aparent evita relacionar l'èxit propi amb els avantatges estructurals que l'han facilitat.

La meritocràcia cultural es manté perquè els privilegis rarament es reconeixen com a privilegis. Es presenten com a gust, adequació, confiança, experiència o capacitat per encaixar. Les xarxes socials també reforcen aquest tancament: els professionals culturals tendeixen a relacionar-se amb persones de trajectòries i gustos semblants. Aquestes afinitats influeixen en la contractació, la programació i la identificació de qui sembla tenir talent o potencial.

El llibre no ofereix una recepta única. La seva intervenció principal consisteix a modificar el diagnòstic. Les polítiques d'accés, els programes de diversitat o les pràctiques remunerades poden tenir efectes limitats si no es revisen alhora els salaris, les formes de contractació, les responsabilitats de cura, les xarxes de selecció i els criteris que defineixen l'excel·lència. La desigualtat cultural no es resol convidant persones diferents a entrar en una estructura que continua funcionant amb les mateixes regles.

Nota de l'editor (2026) Llegit avui, *Culture Is Bad for You* continua sent especialment útil perquè impedeix separar la participació cultural de les condicions laborals que sostenen la producció. També obliga a revisar una contradicció de les polítiques culturals: les institucions poden promoure inclusió entre els seus públics mentre mantenen estructures professionals excloents.

El llibre té un abast clarament britànic. Els seus resultats no es poden traslladar mecànicament a altres sistemes culturals, models de finançament o mercats laborals. Cal també assenyalar que la relació entre autonomia creativa i precarització, així com els efectes de les classificacions institucionals sobre allò que es reconeix com a cultura,

haurien pogut desenvolupar-se més. La seva aportació decisiva es manté: converteix en estructura allò que el sector tendeix a explicar mitjançant trajectòries individuals.

La limitació principal apareix en el pas del diagnòstic a l'acció. El llibre demostra amb solidesa com es reproduïx la desigualtat, tot i que deixa menys desenvolupada la pregunta sobre quines institucions, instruments públics i formes d'organització podrien alterar-la. Aquesta obertura és rellevant per a les polítiques culturals locals: democratitzar la cultura no significa únicament ampliar els públics, sinó intervenir sobre les condicions que decideixen qui pot sostenir una trajectòria cultural, ocupar posicions d'autoritat i participar en la definició del valor.

Referència

Brook, O., O'Brien, D., i Taylor, M. (2020). *Culture is bad for you: Inequality in the cultural and creative industries*. Manchester University Press.

Llibre registrat i disponible al catàleg bibliogràfic [C \[3\]](#) [ERCles \[3\]](#) especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Tags: desigualtats culturals

Tags: treball cultural i professionals

Tags: sectors culturals i creatius

Tags: públics de la cultura

Tags: estudis socials de la cultura

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2023/06/cultura-desigualtat>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://culturalpolicy.ie/index.php/ijamcp/article/view/2480>

[3] <http://cercles.diba.cat/>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/9209>